

УДК: 336.743

ЦИФРОВА ВАЛЮТА УКРАЇНИ: ПЕРЕВАГИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ Е-ГРИВНІ

Бурковська А.І.

*асистент кафедри менеджменту та маркетингу
anna.burkovskaya12@gmail.com*

Одунтан Д.А.

*здобувач вищої освіти 3 курсу
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»*

bayoodun@gmail.com

*Миколаївський національний аграрний університет
м.Миколаїв, Україна*

Ми живемо в часи стрімкого розвитку цифровізації (англ. digitalization), яка стає найважливішим фактором економічного зростання економіки будь-якої країни і характеризується появою інноваційних продуктів, в тому числі для здійснення платежів. Саме тому багато центробанків досліджують можливість випуску ними власної цифрової валюти, так званої ЦВЦБ – цифрової форми існуючих фіатних грошей, яка випущена центральним банком і є законним платіжним засобом [1]. З метою підвищення рівня фінансової інклюзії, зменшення частки готівкових розрахунків в обігу, пришвидшення, зручності і прозорості платежів, Національний банк України в 2016-2018 р. одним із перших центральних банків у світі почав досліджувати можливість випуску цифрової валюти центрального банку (CBDC) – е-гривні, як інноваційного, захищеного інструменту для здійснення роздрібних платежів. В межах пілотного проекту було проаналізовано досвід інших країн [3], досліджено правові аспекти, проведено проектування оптимальної бізнес моделі. Протягом практичної частини Пілотного проекту Нацбанком було випущено в обіг обмежену кількість е-гривні (у еквіваленті 5 443 грн), а учасники проекту здійснили наступні операції: створювали власні е-гаманці, поповнювали їх безготівковим способом, здійснювали перекази е-гривні між гаманцями (P2P переказ) та інші. Детальний опис та підсумки Пілотного проекту викладені в розділах 4-5 аналітичної записки [4]. Закон України «Про платіжні послуги» № 1591-IX (Закон № 1591-IX) був прийнятий 30.06.2021 року та вводиться в дію лише 22 липня 2022 року. Він регламентує загальні принципи випуску цифрових грошей Національним банком України, визначає національну цифрову валюту як електронну форму грошової одиниці України, емітентом якої є Нацбанк України [2;7]. Документ встановлює, що е-гривня є законним засобом платежу на території країни. У світовій практиці це один із перших кейсів, коли суть ЦВЦБ і повноваження регулятора прописані в законодавчому документі України.

Аналізуючи вищенаведені дані, потрібно зазначити наступне:

- е-гривня як засіб для здійснення миттєвих роздрібних платежів фізичними особами може стати альтернативою наявних засобів та інструментів роздрібних платежів – готівці, платіжним дорученням, платіжним карткам та електронним грошам;

- перевагами е-гривні є простота використання, безпечність, (погашення і розрахунки гарантуються Національним банком), швидке отримання статусу користувача, швидкість розрахунків;

- враховуючи, що Пілотний проект мав обмежений перелік операцій та коло користувачів, а також невелику кількість здійснених транзакцій, він не дав можливості у повному обсязі оцінити привабливість та потенційний рівень залученості населення України до такого інструменту [5; 8].

Отже, можемо дійти висновку, що найперспективнішими для дослідження та потенційного впровадження можуть бути:

1) е-гривня для роздрібних безготівкових платежів із можливим функціоналом “програмованих” грошей та можливістю здійснення цільових соціальних виплат;

2) е-гривня для здійснення операцій у сфері, пов’язаній з обігом віртуальних активів (наприклад для обміну, забезпечення випуску та інших операцій з віртуальними активами);

3) е-гривня для транскордонних платежів.

Та все ж, на сьогодні важко прогнозувати, яка кількість громадян України стане користувачами е-гривні. Більш того, е-гривня може бути розглянута як “disruptive technology”, оскільки потенційно може суттєво змінити екосистему платіжного ринку України та перерозподілити наявні ролі учасників ринку. Крім цього, впровадження е-гривні неможливе без значних інвестицій та часу на модернізацію платіжної інфраструктури для такого інструменту, оскільки український ринок платіжних послуг характеризується високим рівнем конкуренції, концентрації та сформованою інфраструктурою. А для того, щоб е-гривня стала дійсно масовим продуктом, існує необхідність її популяризації та просування серед населення.

Важливо відмітити, що в контексті інтеграції зі світовою економікою впровадження цифрової гривні сприятиме поглибленню процесів взаємодії з глобальною економікою [6], створенню інноваційних технопарків, розвитку передових інформаційних технологій з метою подальшого їх використання в економіці України, тому впровадження і використання такого інноваційного інструменту як е-гривня, дозволить нашій країні більшою мірою відповідати високим стандартам та вимогам стрімко зростаючої цифрової реальності.

Список використаних джерел

1. Батракова Т. І. Проблеми та перспективи розвитку електронних грошей в Україні. Мукачівський державний університет. 2016. № 7. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/journal>. (дата звернення: 16.09.2021).

2. Закон України «Про платіжні послуги». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>. (дата звернення: 16.09.2021).

3. Сенищ П. М., Кравець В.М., Міщенко В. І., Махаєва О.О. та ін. Світовий досвід і перспективи розвитку електронних грошей в Україні: Науково-аналітичні матеріали. Вип. 10. К:Національний банк України, Центр наукових досліджень. 2008. 145 с.

4. Аналітична записка. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Analitichna_zapiska_E-grivnya.pdf?v=4. (дата звернення: 16.09.2021).

5. Результати опитування щодо можливості впровадження е-гривні. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/E-hryvnya_2021.pdf?v=4. (дата звернення: 16.09.2021).

6. Для чого Україні цифрова гривня. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/07/6/675679/>. (дата звернення: 16.09.2021).

7. Е-гривня та інтеграція українського платіжного ринку з Європейським: Парламент ухвалив відповідний законопроект. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/e-grivnya-ta-integraciya-ukrayinskogo-platizhnogo-rinku-z-yevropejskim-parlament-uhvaliv-vidpovidnij-zakonoproekt>. (дата звернення: 16.09.2021).